

**នៅចំពោះមុខអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង
នៃអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា**

ព័ត៌មានពិស្តារនៃករណីកង់កសារ

សំណុំរឿងលេខ : ០០២/១៩-០៩-២០០៧-អវតក/អជសដ
ដាក់ទៅ : អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង
ថ្ងៃដាក់ : ថ្ងៃទី២១ ខែតុលា ឆ្នាំ២០១១
ភាគីអ្នកដាក់ : សហព្រះរាជអាជ្ញា
ភាសាដើម : អង់គ្លេស

ចំណាត់ថ្នាក់កង់កសារ

ប្រភេទឯកសារដែលស្នើឡើងដោយភាគីដាក់ឯកសារ: **សាធារណៈ**
ចំណាត់ថ្នាក់ឯកសារកំណត់ដោយអង្គជំនុំជម្រះ: **សាធារណៈ/Public**
ប្រភេទនៃចំណាត់ថ្នាក់ឯកសារ:
ការពិនិត្យឯកសារបណ្តោះអាសន្នឡើងវិញ:
ឈ្មោះមន្ត្រីដែលបានពិនិត្យ:
ហត្ថលេខា:

**សំណើរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញា ស្នើសុំឱ្យមានការប្រជុំមួយស្តីពីការប្រើប្រាស់សវនាការ
និង ការប្រជុំខ្សែទំនាក់ទំនងស្តីពីស្ថានភាពសវនាការសម្រាប់សំណុំរឿង០០២**

អ្នកដាក់ឯកសារ:
សហព្រះរាជអាជ្ញា:
លោកស្រី ជា លាង
លោក Andrew CAYLEY

អ្នកទទួលឯកសារ:
អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង:
ចៅក្រម និល ណុន, ប្រធាន
ចៅក្រម Silvia CARTWRIGHT
ចៅក្រម យ៉ា សុខន
ចៅក្រម Jean-Marc LAVERGNE
ចៅក្រម យូរ ឧត្តរា

សហមេធាវីនាំមុខតំណាងដើមបណ្តឹង
រដ្ឋប្បវេណី:
ពេជ អង្គ
Elisabeth SIMONNEAU FORT

ចម្លងជូន:
ជនជាប់ចោទ:
នួន ជា
អៀង សារី
អៀង ធីរិទ្ធ
ខៀវ សំផន

មេធាវីការពារក្តីជនជាប់ចោទ:
លោក សុន អុណ
លោក Michiel PESTMAN
លោក Victor Koppe
លោក អាង ឧត្តម
លោក Michael G.KARNAVAS

សំណុំរឿងលេខ: ០០២/១៩-០៩-២០០៧-អវតក/អជសដ

លោក ផាត់ ពៅស៊ាង
កញ្ញា Diana ELLIS QC
លោក ស សួរ្យាន
លោក Jacques VERGÈS

I. សេចក្តីផ្តើម

១. សហព្រះរាជអាជ្ញា ស្នើសុំឱ្យអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងចាត់កាលវិភាគសម្រាប់ឱ្យមានការប្រជុំ រៀបចំសវនាការមួយ ដោយអនុលោមតាមវិធាន ៧៩.៧ នៃវិធានផ្ទៃក្នុង នៅក្នុងរយៈពេល ចំនួនពីរសប្តាហ៍ខាងមុខនេះ និងស្នើសុំបន្ថែមទៀតឱ្យមានការប្រជុំប្រចាំសប្តាហ៍ស្តីពីស្ថានភាព សវនាការរវាងមន្ត្រីជាន់ខ្ពស់ផ្នែកច្បាប់របស់អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង ជាមួយនឹងតំណាងនានា របស់ភាគីទាំងឡាយ ដោយចាប់ផ្តើមពីសប្តាហ៍ទី ២៤ តុលា ២០១១ នេះតទៅ។ ការប្រជុំទាំងនេះ ត្រូវបានស្នើឡើងដើម្បីផ្តល់នូវយន្តការមួយបន្ថែមទៀតសម្រាប់ភាគីនានា ដើម្បីប្រាស្រ័យទាក់ទង គ្នាអំពីបញ្ហាទាំងឡាយដែលពាក់ព័ន្ធនឹងការប្រព្រឹត្តទៅនៃសវនាការដ៏ត្រឹមត្រូវ និងដោយឆាប់ រហ័ស។

II. ការប្រជុំរៀបចំសវនាការ

២. ដោយឡែក សំណើស្នើសុំឱ្យមានការប្រជុំរៀបចំសវនាការ គឺដើម្បីជួយឱ្យសហព្រះរាជអាជ្ញា ហើយអាចនឹងជួយដល់ភាគីនានាផងដែរ ឱ្យមានលទ្ធភាពដើម្បីស្វែងរកនូវការបញ្ជាក់ឱ្យបាន ច្បាស់លាស់អំពីដីកាសម្រេចបំបែកកិច្ចដំណើរការនីតិវិធី ដែលបានចេញនៅថ្ងៃទី២២ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០១១ ហើយនិង ដីកាកំណត់កាលបរិច្ឆេទ និងកិច្ចដំណើរការនីតិវិធី ដែលបានចេញនៅក្នុង សប្តាហ៍ ១៨ តុលា ២០១១¹។ ដីកាសម្រេច និងដីកាកំណត់ទាំងនេះ មានឥទ្ធិពលទៅលើ រចនាសម្ព័ន្ធនៃសវនាការ និងនីតិវិធីភស្តុតាងដែលត្រូវអនុវត្ត។ ការបញ្ជាក់ទាំងនេះជាតម្រូវការ ដើម្បីជួយដល់សហព្រះរាជអាជ្ញា នៅក្នុងការត្រៀមរៀបចំសវនាការ។

៣. ការបញ្ជាក់នានាដែលត្រូវស្វែងរក និង បញ្ហានានាដែលសហព្រះរាជអាជ្ញាចង់លើកឡើងនៅក្នុង ការប្រជុំរៀបចំសវនាការនោះ រួមមាន៖

¹ E124 ដីកាសម្រេចបំបែកកិច្ចដំណើរការនីតិវិធី អនុលោមតាមវិធាន៨៩ស្ទួនពីរ នៃវិធានផ្ទៃក្នុង, ថ្ងៃទី២២ កញ្ញា ២០១១។ E131 ដីកាកំណត់កាលបរិច្ឆេទនៃការធ្វើសេចក្តីសន្និដ្ឋានចោទប្រកាន់ និង សវនាការលើអង្គសេចក្តីនៃសំណុំរឿង ០០២, ថ្ងៃទី១៨ តុលា ២០១១។ អនុស្សរណៈរបស់អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងធ្វើជូនគ្រប់ភាគីទាំងអស់, សំណុំរឿង ០០២, កម្មវត្ថុស្តីពីបញ្ជីឈ្មោះសាក្សីសម្រាប់សវនាការ ដំណាក់កាលដំបូង, កាលបរិច្ឆេទកំណត់សម្រាប់ការដាក់ឯកសារស្តីពីភាពអាចទទួលយកបាននូវឯកសារ និងវត្ថុតាង, និង ចម្លើយតបទៅនឹង សំណើលេខ E109/5, ថ្ងៃទី១៨ តុលា ២០១១ (សំណើដោយការគួរសមដែលធ្វើដោយមន្ត្រីជាន់ខ្ពស់ផ្នែកច្បាប់)។ E124/7 សេចក្តី សម្រេចលើសំណើរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញា ស្នើសុំឱ្យពិចារណាឡើងវិញលើពាក្យពេជនៃដីកាសម្រេចបំបែកកិច្ចដំណើរការនីតិវិធី (E124/2) ហើយនិងសំណើ និងឧបសម្ព័ន្ធពាក់ព័ន្ធនានា, ថ្ងៃទី១៨ តុលា ២០១១។ E124/7 សេចក្តីសម្រេចលើសំណើរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញា ស្នើសុំឱ្យ ពិចារណាឡើងវិញលើពាក្យពេជនៃដីកាសម្រេចបំបែកកិច្ចដំណើរការនីតិវិធី (E124/2) ហើយនិងសំណើ និងឧបសម្ព័ន្ធពាក់ព័ន្ធនានា, ថ្ងៃទី១៨ តុលា ២០១១។ E124/7.1 ឧបសម្ព័ន្ធ៖ បញ្ជីកម្មវត្ថុ និង ផ្នែកនានានៃដីកាដោះស្រាយ ដែលពាក់ព័ន្ធនឹងសវនាការដំបូង ក្នុងសំណុំរឿង ០០២, ថ្ងៃទី១៨ តុលា ២០១១។

- (១) ថវិកាលក្ខណៈ និង វិសាលភាពនៃការជូនដំណឹង ដើម្បីដាក់បញ្ចូលនូវបទចោទ ទៅនឹងសវនាការដំបូង។
- (២) ប្រភេទ ចំនួន និង លំដាប់លំដោយនៃសាក្សីដែលគេឱ្យឡើងសវនាការ។
- (៣) ពេលវេលាដែលអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងបែងចែកដល់ភាគីនានាឱ្យសួរជនជាប់ចោទ និងសាក្សីនានា។
- (៤) ការបង្ហាញជូននូវភស្តុតាងជាឯកសារសំរាប់ការទទួលយក នៅមុនពេល ឬនៅក្នុងចន្លោះពេល នៃការធ្វើសក្ខីកម្មរបស់ជនជាប់ចោទ ឬសាក្សី។
- (៥) វិសាលភាពដែលអាចអនុញ្ញាតបាននៃការពិនិត្យលើគោលនយោបាយផ្សេងៗ និងការចូលរួមរបស់ជនជាប់ចោទនៅក្នុងគោលនយោបាយទាំងនោះ ក្រៅពីការជម្លៀសចេញដោយបង្ខំ។
- (៦) សំណួរអំពីថាតើជនជាប់ចោទនឹងផ្តល់សក្ខីកម្មនៅពេលចាប់ផ្តើមសវនាការជំនុំជម្រះក្តី ឬអនុវត្តសិទ្ធិនៅស្ងៀមមិនឆ្លើយរបស់ខ្លួនដែរ ឬទេ?។
- (៧) នីតិវិធីនានាទាក់ទងនឹងការអនុញ្ញាតដើម្បីធ្វើការឆ្លើយតបទៅនឹងចម្លើយតបនានា ដើម្បីធានាឱ្យប្រាកដថាកំណត់ហេតុពេញលេញមួយរបស់តុលាការត្រូវបានរក្សាទុក។
- (៨) បញ្ហាស្តីពីការឆ្លើងច្នៃអំពីអាទិភាពនៃការបកប្រែរវាងភាគីនានា និងអង្គជំនុំជម្រះ។ និង
- (៩) បញ្ហាដែលពាក់ព័ន្ធផ្សេងៗទៀត។

III. ការប្រជុំទៀងទាត់ស្តីពីស្ថានភាពនៃសវនាការ

- ៤. ជាបន្ថែមពីលើនេះ សហព្រះរាជអាជ្ញា សូមស្នើដល់ អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង សុំឱ្យចាត់តាំងមន្ត្រីជាន់ខ្ពស់ផ្នែកច្បាប់ចំនួនមួយរូប ដើម្បីឱ្យធ្វើការកោះប្រជុំតាមការកំណត់ជាទៀងទាត់មួយជាមួយនឹងតំណាងរបស់ភាគីនានា ដែលនៅក្នុងកិច្ចប្រជុំទាំងនោះ បញ្ហាផ្សេងៗអាចនឹងត្រូវបានលើកឡើង និងដើម្បីស្វែងរកការបំភ្លឺលើបញ្ហាដែលមានភាពស្មុគស្មាញ និងដែលកំពុងតែវិវឌ្ឍន៍ ដែលបានកើតមានឡើងចាប់តាំងពីពេលមានដីកាសម្រេចបំបែកកិច្ចដំណើរការនីតិវិធី ដីកាសម្រេចស្តីពីការកំណត់កាលបរិច្ឆេទនៃសវនាការមក ហើយដែលជាប់ទាក់ទងទៅនឹងសេចក្តីសម្រេចនានា ក៏ដូចជាសេចក្តីសម្រេចទាំងឡាយដែលទំនងជានឹងលេចឡើង នៅបន្ទាប់ពីដំណើរការសវនាការ ដែលមានសារៈសំខាន់បានចាប់ផ្តើម។
- ៥. កិច្ចប្រជុំដូច្នោះ ទោះបីជាពុំមានចែងច្បាស់លាស់នៅក្នុងវិធានរបស់ អ.វ.ត.ក ក៏ដោយ គឺជាផ្នែកនៃនីតិវិធីរបស់តុលាការព្រហ្មទណ្ឌអន្តរជាតិសម្រាប់អតីតយូហ្គេស្លាវី (ICTY) អនុលោមតាមវិធាន ៦៥ស្ទូនវីវ យ(iii) នៃវិធានស្តីពីនីតិវិធី និងភស្តុតាងរបស់ខ្លួន (RoPE) ដែលអនុញ្ញាតឱ្យមានកិច្ចពិភាក្សាដែលមានលក្ខណៈមិនសូវជាផ្លូវការ និងធ្វើឡើងឱ្យបានញឹកញាប់ ដើម្បីជួយសម្រួលដល់សវនាការមួយមានភាពត្រឹមត្រូវ និងឆាប់រហ័ស។

(iii) ដោយអនុវត្តតាមការចង្អុលបង្ហាញរបស់ចៅក្រមមុនសវនាការ មន្ត្រីជាន់ខ្ពស់ទទួលបន្ទុកកិច្ចការ ច្បាប់ត្រូវពិនិត្យមើលការអនុវត្តផែនការការងារ និងត្រូវជម្រាបជូនចៅក្រមមុនសវនាការជាប្រចាំ អំពីការរីកចម្រើននៃកិច្ចពិភាក្សាផ្សេងៗរវាង និងជាមួយនឹងគូភាគីនានា និងជាពិសេស អំពីការ លំបាកដ៏មានសក្តានុពលណាមួយ។ មន្ត្រីរូបនេះ ត្រូវបង្ហាញជូនចៅក្រមមុនសវនាការ នូវរបាយ ការណ៍ផ្សេងៗតាមការសមស្រប និងត្រូវធ្វើការប្រាស្រ័យទាក់ទងជាមួយគូភាគីនានា អំពីសេចក្តី សង្កត់ និងសេចក្តីសម្រេចណាមួយ ដែលបានធ្វើឡើងដោយចៅក្រមមុនសវនាការ ដោយពុំមាន ការពន្យារពេល។

៦. កិច្ចប្រជុំទាំងនេះ នឹងអនុញ្ញាតឱ្យគូភាគីបានធ្វើការប្រាស្រ័យទាក់ទងគ្នាកាន់តែញឹកញាប់និងកាន់តែ មានប្រសិទ្ធិភាពជាមួយអង្គជំនុំជម្រះមុនសវនាការ និងដើម្បីជួយសម្រួលដល់ការរីកចម្រើននៃកិច្ច ដំណើរការនីតិវិធីឱ្យប្រព្រឹត្តទៅដោយរលូន និងដើម្បីជៀសវាងការពន្យារពេល។ នៅក្នុងកិច្ចប្រជុំ ទាំងនេះ សេចក្តីបញ្ជាក់បំភ្លឺ ឬ កង្វល់ផ្សេងៗអំពីបញ្ហាសំខាន់ៗ និងបញ្ហាពាក់ព័ន្ធនីតិវិធីដទៃទៀត របស់សវនាការ អាចនឹងត្រូវបានលើកមកពិភាក្សាក្នុងលក្ខណៈមួយកាន់តែលម្អិត ប៉ុន្តែតាមរបៀប មួយដែលមានលក្ខណៈមិនសូវជាផ្លូវការ ជាងក្នុងពេលសវនាការលើអង្គសេចក្តី ឬតាមញ្ញត្តិលាយ លក្ខណ៍អក្សរ ឬ អ៊ីម៉ែល។ កិច្ចប្រជុំទាំងនេះ ក៏នឹងបញ្ជ្រាបកាត់បន្ថយនូវកិច្ចពិភាក្សាដេញដោល ដែលស៊ុំពេលច្រើននៅក្នុងអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងអំពីបញ្ហាផ្សេងៗផងដែរ ដែលការណ៍នេះនឹង រក្សាពេលវេលាសម្រាប់សវនាការលើភស្តុតាង និងអំណះអំណាងច្បាប់ជាសារធាតុ។

IV. ដំណោះស្រាយដល់ស្នើឡើង

៧. ដូចមូលហេតុរៀបរាប់ខាងលើ សហព្រះរាជអាជ្ញាសូមស្នើថា កិច្ចប្រជុំរៀបចំសវនាការ និងកិច្ច ប្រជុំទៀងទាត់ប្រចាំសប្តាហ៍ស្តីពីស្ថានភាពសវនាការ នឹងត្រូវបានធ្វើឡើងដើម្បីជួយដល់សហព្រះ រាជអាជ្ញា និងភាគីនានា ក្នុងការត្រៀមរៀបចំសម្រាប់សវនាការឱ្យកាន់តែមានប្រសិទ្ធិភាព និង ប្រសិទ្ធិផល ហើយក៏ជួយដល់អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងតាមការកិច្ចរបស់ខ្លួន ដើម្បីធានាថា សវនាការនេះមានភាពត្រឹមត្រូវ និងឆាប់រហ័ស ។

កាលបរិច្ឆេទ	ឈ្មោះ	ទីកន្លែង	ហត្ថលេខា
ថ្ងៃទី២១ ខែតុលា ឆ្នាំ២០១១	លោក យ៉ែត ថារិយា សហព្រះរាជអាជ្ញា	ភ្នំពេញ	
	លោក Andrew CAYLEY សហព្រះរាជអាជ្ញា		